

DOMÁCE NÁSILIE (nielen) V ČASE PANDÉMIE

Stručná analýza problému:

Domáce násilie je forma zneužívania zameraná na získanie moci, alebo kontroly nad iným. Môže zahŕňať fyzické, sexuálne, emocionálne, finančné zneužívanie, alebo kombináciu všetkých uvedených.

Násilie páchané (nielen) na ženách má tendenciu stúpať v každej núdzovej situácii, vrátane epidémií. Stres, narušenie sociálnych a ochranných sietí, zvýšené ekonomické ťažkosti a znížený prístup k službám môžu zvýšiť riziko násilia páchaného v domácnostiach. Navyše, je známe, že domáce násilie sa v marginalizovaných komunitách vyskytuje vo väčšej miere v porovnaní s populáciou, ktorá sociálne, spoločensky a/alebo ekonomicky nie je vylúčená.

Aj keď ťažké okolnosti spojené s pandémiou, nie sú samotnou príčinou násilia, môžu zvýšiť napätie a znížiť prístup k zdrojom (finančným, ľudským).

COVID-19 vyústil do zvýšenia domáceho násilia v dôsledku zníženia mobility a zákazu vychádzania. K tomu sa pridali zhoršujúce sa sociálno-ekonomické podmienky. Z dôvodu obmedzenia pohybu je pre ľudí zažívajúcich násilie ťažšie uniknúť a zároveň pre ich blízkych je náročnejšie všimnúť si, že niečo nie je v poriadku. Je preto veľmi dôležité, aby ľudia v komunite boli jednak schopní identifikovať varovné signály vo svojich vzťahoch, ako aj to, aby boli schopní spozorovať príznaky domáceho násilia, ktoré sa deje vedľa nich.

Cieľ intervencie:

- (1) edukovať a povzbudiť komunitu, aby bola vnímavá na problém domáceho násilia a
- (2) zachytiť a pomôcť nájsť adekvátnu pomoc tým jedincom v komunite, ktorí domáce násilie zažívajú.

Intervencia:

Čo je dôležité vedieť?

Dôležité je poznať varovné signály, ktoré môžu na problém domáceho násilia poukazovať. Sú nimi najmä:

- vyhýbanie sa iným ľuďom v domácnosti, alebo vyhýbanie sa spoločnosti, kamarátom, známym,

- vyhýbanie sa komunikácii s blízkymi ľuďmi (online, telefón), ako aj pravidelné výhovorky, prečo človek nerobí veci, ktoré ho kedysi bavili (ak ide o činnosti, ktoré by mohol robiť aj napriek pandemickým obmedzeniam),
- Človek prejavuje úzkosť, ak je v blízkosti partnera (násilníka), alebo strach z partnera,
- Človek má modriny a zranenia, o ktorých vzniku klame alebo nedokáže vysvetliť, ako vznikli,
- Človek nemá prístup k peniazom, k autu, k platobnej karte,
- Človek žije s partnerom, ktorý je extrémne žiarlivý, alebo ktorý má povest' agresívnej či násilnej osoby,
- Človek nosí neprimerané/nehodné oblečenie – napríklad v lete košeľa/svetre s dlhým rukávom (čím môže zakrývať zranenia/modriny).

Pre terénneho asistenta (ako aj pre obec) je dobré vedieť, či sa v danej komunite už pred pandémiou vyskytovali prípady domáceho násillia (v čase pandémie je vysoká pravdepodobnosť ich znovuobjavenia/zhoršenia), ako aj či sú v komunite osoby, ktoré majú povest' agresívneho a/alebo násilného človeka (vtedy je dobré všímať si ich rodinu).

Čo v takýchto situáciách je potrebné spraviť, koho informovať? Prepojenia na oficiálne formuláre, žiadosti o pomoc atď.

1. INFORMOVANOSŤ KOMUNITY

Dôležité je, aby ľudia o danej problematike vedeli a boli vnímaví na varovné signály (uvedené vyššie) v správaní blízkych ľudí a v ich okolí. Ľudí je potrebné vyzvať k tomu, aby v prípade podozrenia na domáce násillie, kontaktovali terénneho asistenta/starostu, alebo priamo linky pomoci. V prípade akútnej situácie (viditeľné agresívne správanie kde je iná osoba v ohrození zdravia a/alebo života) volať políciu.

2. KDE HLĎAŤ POMOC

Kde je možné sa obrátiť:

- Pomoc obetiam násillia: 0944 254 405
- Krízová linka pomoci – 0800 500 333
- Linka detskej istoty (Modrý anjel): 116 111
- IPčko – chatová poradňa, emailová poradňa, video hovory: <https://ipcko.sk>

- Linka dôvery Nezábudka: 0800 800 566 alebo email poradňa: <https://linkanezabudka.sk>
- Linka detskej dôvery: 0907 401 749
- Váš obvodný lekár

a) Kde hľadať pomoc? - v rámci projektu NP COVID MRK

V rámci projektu NP COVID MRK je možné kontaktovať terénneho asistenta NP COVID MRK, ktorý pomôže nasmerovať človeka, kde hľadať pomoc.

b) Koho zapojiť do intervencie na miestnej úrovni?

Rodinu – v prípade, že v rodine už v minulosti bol problém s násilím je potrebné, aby rodinní príslušníci situáciu monitorovali.

Terénneho asistenta – poskytnie informácie, kde je možné sa obrátiť - koho osloviť, v prípade potreby pomoci.

Políciu – pri eskalácii problému.

Všeobecného lekára – najmä, ak má človek zranenia. Podľa potreby a konkrétnej situácie, lekár zabezpečí ďalší postup (kontaktuje príslušné úrady: políciu/úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ak ide o dieťa) atď.

Výstup intervencie:

Intervencia je považovaná za ukončenú, ak:

- komunita je informovaná o problematike domáceho násillia. Ľudia vedia, kde sa obrátiť/koho kontaktovať, ak potrebujú pomoc, alebo ak majú podozrenie na prebiehajúce domáce násillie v ich okolí.